Полтавський державний аграрний університет
Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій
Кафедра публічного управління та адміністрування

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної конференції

«Місцеве самоврядування в Україні та світі: теорія і практика»

28 листопада 2023 року
м. Полтава

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ,
КАФЕДРА ГЕОМАТИКИ, ЗЕМЛЕУСТРОЮ ТА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (м. КИЇВ)

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ

ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПОЛТАВЩИНИ»

ТРОСТЯНЕЦЬКА МІСЬКА РАДА, СУМСЬКА ОБЛАСТЬ

ТЕРЕШКІВСЬКА СІЛЬСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

ОПІШНЯНСЬКА СЕЛИЩНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

КОТЕЛЕВСЬКА СЕЛИЩНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

ЛЕСТЕРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ЛЕСТЕР, ВЕЛИКА БРИТАНІЯ)

ВАРШАВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)

ОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ОПОЛЄ, ПОЛЬЩА)

ЩЕЦІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ІНСТИТУТУ ПОЛІТОЛОГІЇ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ У
ГАЛУЗІ БЕЗПЕКИ (м. ЩЕЦІН, ПОЛЬЩА)

УНИВЕРСИТЕТ МИКОЛАСА РОМЕРИСА (MRU) (м. ВІЛЬНЮС, ЛИТВА)

АЗЕРБАЙДЖАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(м. ГЯНДЖА, АЗЕРБАЙДЖАН)

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКО,

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗІНА,
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ «ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ»

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ», КИЄВО-
МОГИЛЯНСЬКА ШКОЛА ВРЯДУВАННЯ ІМЕНІ АНДРІЯ МЕЛЕШЕВИЧА

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І
ГАЗУ, ІНСТИТУТ ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МІЖНАРОДНОЇ
ЕКОНОМІКИ

III МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»

28 листопада 2023 року

м. Полтава, Україна

УДК 35.07/08 (1-21) (477)
М65

Редакційна колегія:
Лозинська Т.М. – завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету, д. н. держ. упр., професор *(відповідальний редактор)*;
Дорофєєв О.В. – професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету, д. е. н., професор *(заступник відповідального редактора);*

М65 *Місцеве самоврядування в Україні та світі: теорія та практика* : матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Полтава, 28 листопада 2023 року / за заг. ред. Т.М. Лозинської, О.В. Дорофєєва. Полтава : ПДАУ, 2023. 298 с.

У матеріалах конференції висвітлені результати наукових досліджень з актуальних проблем місцевого самоврядування і пошуку шляхів їх розв'язання за тематичними напрямами: «Правове забезпечення місцевого самоврядування», «Управління розвитком територіальних громад», «Соціальна складова місцевого самоврядування», «Місцева економіка та місцеві бюджети», «Політичні аспекти функціонування самоврядної влади», «Аграрна політика і місцеве самоврядування», «Місцеве самоврядування в умовах воєнного стану», «Інформатизація управлінських процесів», «Практики місцевого самоврядування в зарубіжних країнах», «Просторове планування територій територіальних громад»

Для наукових, науково-педагогічних працівників, аспірантів, теоретиків і практиків публічного управління та адміністрування, представників органів влади, громадських діячів України, а також усіх, хто досліджує питання трансформації управління місцевим розвитком в умовах децентралізації влади.

Матеріали конференції друкуються в авторській редакції. За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори. Позиція редакції не завжди може збігатися з точкою зору автора.

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

Організаційний комітет конференції:

Голова організаційного комітету:
Галич Олександр Анатолійович – кандидат економічних наук, професор, ректор Полтавського державного аграрного університету, професор кафедри публічного управління та адміністрування

Співголова організаційного комітету:
Лозинська Тамара Миколаївна – доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету;

Заступники голови організаційного комітету:
Гавкалова Наталія Леонідівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту і якості Варшавського політехнічного університету (м. Варшава, Польща)
Микійчук Володимир Пилипович – Голова Полтавської обласної Асоціації органів місцевого самоврядування

Члени організаційного комітету:
Калініченко Антоніна Володимирівна – доктор технічних наук, професор, професор Інституту інженерії середовища та біотехнології Опольського державного університету (м. Ополє, Польща);
Тошек Бартломей Г. – доктор економічних наук, професор, професор Інституту політології та досліджень у галузі безпеки Щецинського університету (м. Щецин, Польща);
Патапас Александрас – доктор економічних наук, професор, професор Інституту державного управління Університету Миколаса Ромериса (м. Вільнюс, Литва);
Бардіна Тетяна Олегівна – заступник міського голови Полтавської міської ради з питань діяльності виконавчих органів;
Ковальова Наталія Анатоліївна – заступник міського голови Тростянецької міської ради;
Дудка Ірина Анатоліївна – керівник Громадської організації «Інститут розвитку територіальних громад Полтавщини»;
Саєнко Ольга Василівна – заступник Котелевського селищного голови;
Масюк Юлія Миколаївна – секретар Опішнянської селищної ради;
Черчатий Олександр Іванович – кандидат наук з державного управління, доцент, директор Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області;
Шевчук Сергій Миколайович – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри геоматики, землеустрою та планування територій Полтавського державного аграрного університету;
Малиш Наталія Андріївна – доктор наук з державного управління, професор, професор Києво-Могилянської школи врядування;
Лопушинський Іван Петрович – доктор наук з державного управління, професор, заслужений працівник освіти України, в.о. завідувача кафедри

публічного управління та адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу;
Сокольська Тетяна Вікторівна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри публічного управління, адміністрування та міжнародної економіки Білоцерківського національного аграрного університету;
Козлов Костянтин Іванович – кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління»;
Дорофєєв Олександр Вікторович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету;
Сердюк Ольга Іванівна – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету;
Мирна Ольга Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету;
Панасенко Наталія Леонідівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету;
Шупта Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету;
Щетініна Тетяна Олексіївна – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету;
Мац Тетяна Павлівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету;
Панасенко Євгеній Олександрович – доктор філософії з державного управління, старший викладач кафедри публічного управління та адміністрування Полтавського державного аграрного університету

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Мушук Василь Васильович
Удосконалення інституалізації виконання судових рішень як складова правового забезпечення органів місцевого самоврядування та розвитку територіальних громад ……. 13
Нестеренко Альона Миколаївна
Державна аграрна політика в Україні: правове забезпечення ……. 16
Панасенко Наталія Леонідівна, Горабурдо Надія Олегівна
Нормативно-правові засади управління проєктами та програмами в органах публічного управління ……... 19
Рябоконь Олексій Петрович
Актуальність та проблеми щодо впровадження Закону України «Про адміністративну процедуру» …… 22
Сьомич Микола Іванович, Молодецький Максим Вячеславович, Бугаєць Максим Миколайович
Визначення режиму роботи працівника з урахуванням його гендерної ролі як функція роботодавця у процесі перебігу трудових правовідносин 25
Черчатий Олександр Іванович
Роль системи безоплатної правничої допомоги у забезпеченні правової спроможності місцевого самоврядування …….. 27

СЕКЦІЯ 2. УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Бардіна Тетяна Олегівна
Залучення громадськості до прийняття управлінських рішень у органах місцевого самоврядування ……... 30
Бобровська Олена Юріївна
Пошук шляхів підвищення управлінської організації процесів інвестування для відбудови і відновлення територій регіонів ……. 32
Бондаренко Дмитро Миколайович
Кластерна організація державного і галузевого управління відбудовою промисловості ……... 36
Водолажська Анастасія Петрівна, Гончаренко Аліна Сергіївна
Регулювання зайнятості населення в умовах воєнного стану …….. 40
Глухенький Володимир Володимирович, Мокляк Олександр Геннадійович
Державне регулювання діяльності закладів охорони здоров'я на місцевому рівні в умовах децентралізації …….. 42
Глущенко Інна Михайлівна, Журов Тарас Олександрович
Дослідження сутності поняття організаційної культури в державному управлінні: теоретичні положення …… 44

Гуторова Олена Олександрівна
Стратегічні напрями сталого розвитку сільських територій та управління ними: українські реалії та досвід розвинених країн світу …… 46
Діденко Олег Григорович
Інформатизація стратегічного управління розвитком територіальних громад …… 50
Дорогань Андрій Сергійович, Рогоза Антон Віталійович
Державне регулювання розвитку економічного потенціалу підприємства: сутнісна характеристика ……... 53
Житченко Ірина Ігорівна
Сутність стратегічного управління та моделі розвитку сільських територій …… 55
Зінченко Олександр Сергійович
Функції управління комунальним майном територіальних громад ……. 58
Зюзіна Вікторія Юріївна, Шинкаренко Владислав Юрійович
Формування державної політики сталого розвитку сільських територій ... 60
Канівець Дмитро Андрійович, Єгоров Ігор Володимирович
Використання цифрових сервісів платформи «Дія. Цифрова громада» в процесі цифрової трансформації на рівні громад …….. 64
Козинська Ріна Юріївна
Професійна мобільність державного службовця як інструмент формування його професійного іміджу …….. 68
Кушнірюк Володимир Михайлович, Сорока Христина Володимирівна
Актуальні питання формування лідерства в системі місцевого самоврядування ……. 72
Леоненко Неллі Анатоліївна
Ефективність стратегічного розвитку територіальних громад в контексті туристичної складової …….. 76
Лопушинський Іван Петрович, Сапіжак Ілона Богданівна
Інформаційне забезпечення розвитку організаційної культури в органах публічної влади ……. 78
Маматова Тетяна Валеріївна, Чикаренко Ірина Аркадіївна
Забезпечення стійкості, ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні: окремі аспекти наукових досліджень кафедри …… 82
Мац Тетяна Павлівна, Товстошкур Оксана Юріївна
Значення концепції smart city в управлінні інфраструктурою міста ……... 86
Мелкумова Юлія Альбертівна
Планування соціально-економічного розвитку громад в контексті регіональної політики ……... 89
Мосора Лариса Степанівна, Сенишин Надія Василівна
Шляхи вдосконалення системи територіальної організації публічної влади в україні в контексті процесів децентралізації державної влади ….. 91
Мотрій Світлана Василівна
Сутність сільськогосподарської дорадчої діяльності та її розвиток …… 94

Панасенко Наталія Леонідівна, Гунько Максим Олегович
Теоретичні основи інноваційного лідерства в публічному управлінні …… 98
Петренко Віктор Павлович, Марич Володимир Федорович
Про роль консенсусу в управлінні розвитком територіальних громад України ...……... 101
Поступна Олена Вікторівна
Zero Waste як філософія, сучасний тренд і новий підхід в управлінні на місцевому рівні ……. 104
Рибак Станіслав Юрійович, Арбузова Тетяна Василівна
Напрями управління митними та логістичними ризиками державним, муніципальним і комерційним менеджментом ЗЕД ……. 108
Сашко Ігор Володимирович
Партисипативне стратегування на рівні територіальної громади як метод та засіб забезпечення громадської участі ……... 112
Сокольська Тетяна Вікторівна
Розвиток лідерського потенціалу молоді для формування спроможних громад …… 115
Ткачук Анатолій Федорович
Стратегія розвитку територіальної громади: показники та емоції …….. 118
Черниш Оксана Анатоліївна
Удосконалення публічного управління в сфері благоустрою територіальних громад ……. 121
Шупта Ірина Миколаївна, Зеніч Роман Вікторович
Управління крос-культурною командою як новий виклик для менеджера 123
Шупта Ірина Миколаївна, Сагаль Антон Олександрович
Особливості етичного лідерства в діяльності органу місцевого самоврядування ……. 125

СЕКЦІЯ 3. СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Арбузова Тетяна Василівна, Поліщук Світлана Петрівна
Партнерство бізнесу і місцевих громад як засіб реалізації соціальних та екологічних ініціатив …… 127
Бєльскова Каріна Святославівна, Голубєва Орина Олегівна
Механізми державного регулювання ресурсного забезпечення галузі охорони здоров'я ……... 131
Діденко Ірина Володимирівна
Шляхи удосконалення системи управління професійної (професійно-технічної) освіти ……... 134
Зінчук Богдан Андрійович, Галюк Борис Олександрович
Роль публічного управління в забезпеченні розвитку муніципальної медицини ……... 137
Колісник Олександра Дмитрівна
Комунікативна політика в молодіжному середовищі ……... 141

Лопушинська Ілона Олександрівна, Масюк Юлія Миколаївна, Саєнко Ольга Василівна
Портал управління знаннями: програми підвищенні кваліфікації посадових осіб публічної влади (від формування позитивного іміджу до якості надання адміністративних послуг) …….. 144
Мамай Олександр Володимирович
Удосконалення державного управління у сфері вищої медичної освіти як механізм забезпечення її якості ……... 147
Маслова Тетяна Федорівна, Садковська Марина Олександрівна
Державне регулювання первинної медичної допомоги: громадоцентричний аспект …….. 149
Панасенко Євгеній Олександрович
Мовна диверсифікація в Україні як виклик для місцевого самоврядування 152
П'ятибрат Руслан Сергійович, Сакало Олександр Іванович
Державна політика у сфері зайнятості населення в умовах воєнного стану 156

СЕКЦІЯ 4. МІСЦЕВА ЕКОНОМІКА ТА МІСЦЕВІ БЮДЖЕТИ

Гулий Кирил Сергійович
Місцеві бюджети україни в умовах воєнного стану ……. 159
Жиган Яна Віталіївна
Розвиток бізнесу в ірпінській міській територіальній громаді київської області в умовах воєнного стану ……. 161
Липовська Юлія Петрівна
Формування та затвердження бюджету місцевого самоврядування на прикладі громад Івано-Франківської області ……. 164
Малиш Наталія Андріївна
Місцевий економічний розвиток в умовах війни та повоєнного відновлення ……... 168
Медведєв Максим Валерійович
Визначення та характеристики державно-приватного партнерства в умовах сучасних суспільних відносин …… 171
Перестюк Інга Миколаївна
Роль місцевого самоврядування в управлінні фінансовою кризою ……. 174
Рекунов Віктор Сергійович
Паспорти громад як засіб підвищення їх інвестиційної привабливості ….. 177
Сліченко Вікторія Володимирівна
Підтримка місцевого бізнесу під час війни …… 179
Шевченко Дмитро Сергійович
Особливості планування місцевих бюджетів під час війни ……. 182

СЕКЦІЯ 5. ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ САМОВРЯДНОЇ ВЛАДИ

Мануілова Катерина Віталіївна, Пурцхванідзе Ольга Вахтангівна, Луньова Ольга Костянтинівна
Концептуальні засади самоврядної влади України ……... 184
Остап'як Василь Іванович
Системи місцевого самоврядування країн ЄС ……... 187
Руденко Олександр Миколайович
Демократія участі та розвиток регіонів …….. 189
Сердинський Віктор Миколайович
Євроінтеграції України та місцеве самоврадування в умовах війни ……... 193
Тошек Бартломей Г.
Кілька праксеологічних зауважень щодо важливості європейського союзу в контексті загроз сучасного світу 195

СЕКЦІЯ 6. АГРАРНА ПОЛІТИКА І МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ

Дорофєєв Олександр Вікторович, Редькін Олексій Вікторович
Основні засади державної та регіональної екологічної політики …… 198
Панасюк Вікторія Іллівна
Кластеризація аграрного сектору економіки за участі органів місцевого самоврядування ……. 201

СЕКЦІЯ 7. МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Борейко Річард Олександрович, Курбатов Олексій Вадимович
Муніципальне управління в умовах викликів воєнного стану ……. 204
Гавриленко Ліана Марзпетунівна
Особливості участі органів місцевого самоврядування у протидії та запобіганні домашньому насильству у період воєнного стану …… 207
Ігольник Юлія Юріївна
Особливості інформаційно-комунікаційного механізму взаємодії місцевої влади з громадою у умовах воєнного стану …… 210
Карапиш Світлана Павлівна
Взаємодія органів місцевого самоврядування і закладів загальної середньої освіти в контексті концепції нуш: математична модель ……. 214
Красій Марія Омелянівна
Забезпечення прав людини органами місцевого самоврядування в умовах воєнного стану ……... 217
Крисаченко Валентин Семенович
Війна і демократія: особливості управління …….. 219
Курносенко Лариса Володимирівна
Концептуалізація готовності до управління в кризових умовах у публічному управлінні: структурний вимір ……... 222

Лапичак Назар Ігорович
Проблеми державного регулювання стандартизації й сертифікації продукції в умовах воєнного стану ……. 225
Романов Дмитро Володимирович
Відновлення місцевого самоврядування на деокупованих територіях …… 227
Рябцев Геннадій Леонідович
Першочергові завдання забезпечення стійкості енергетики регіонів під час дії воєнного стану ……... 229
Щербина Віталій Андрійович, Юр'єва Ангеліна Олександрівна
Проблеми відкритості та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування та способи їх вирішення …….. 233

СЕКЦІЯ 8. ІНФОРМАТИЗАЦІЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ПРОЦЕСІВ

Гавкалова Наталія Леонідівна, Табацький Максим Гарійович
Інформатизація як чинник ефективності розвитку місцевого самоврядування ……. 237
Глоба Ольга Олександрівна, Д'яченко Костянтин Сергійович, Чумейко Дмитро Русланович
Інформаційні технології в оптимізації управлінських процесів підприємств ……... 240
Гречаник Богдан Васильович, Ігор Ярославович Росипайло
Інновації в інформаційній сфері публічного управління …….. 243
Дмитренко Сергій Миколайович
Цифрова трансформація системи публічного управління …… 246
Доля Валерій Віталійович, Гиренко Олег Володимирович
Цифрові рішення систематизації процесів повоєнного відновлення України …….. 248
Калініченко Сергій Леонідович, Коротич Євгеній Віталійович
Використання зарубіжного досвіду трансформації системи публічного управління в умовах розвитку цифровізації …….. 251
Кірікеєва Жанна Володимирівна
Міжнародний досвід впровадження інформаційної системи управління освітою у сфері професійної (професійно-технічної) освіти …… 253
Кочур Лариса Василівна
Е-документообіг як один із основних інструментів для забезпечення ефективного управління в органах місцевого самоврядування ……... 256
Литвинов Анатолій Іванович, Василенко Дмитро Олександрович
Перспективи розвитку цифрових технологій в управлінні фінансовим сектором ……. 258
Литвинов Анатолій Іванович, Товт Федір Федорович
Ризики використання криптовалют в управлінні інвестиціями ……... 261
Лозова Оксана Василівна, Перерва Валерій Федорович
Управління бізнес-процесами підприємства в умовах діджиталізації економіки ……... 263

Мандич Ірина Миколаївна
Інформатизація в системі екологічної безпеки та сталого розвитку територій …… 266
Мандич Олександра Валеріївна
Вплив цифрової адаптації компанії на конкурентні моделі розвитку ……. 268
Микитась Аркадій Вікторович
Інформаційні вектори розвитку в управлінських системах суб'єктів бізнесу …… 270
Skliarova Anastasiia, Shvedun Viktoriia
Digital transformations in local governments: specifics, problems and prospectives …… 272
Шумик Наталія Вікторівна
Інформаційна роль веб-сайтів в розвитку взаємодії закладів охорони здоров'я з громадою ……. 275

СЕКЦІЯ 9. ПРАКТИКИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Вініченко Марина Сергіївна
Зарубіжний досвід використання програмного забезпечення в діяльності органів прокуратури ……. 278
Лахижа Микола Іванович
Теоретичні аспекти та практика модернізації територіального самоврядування в посткомуністичних країнах Європи …… 281
Марахов Кирило Юрійович
Зарубіжний досвід співпраці видобувних компаній та місцевих громад … 284
Фоменко Валерій Сергійович
Дослідження практики місцевого самоврядування в Естонії та Україні …. 286
Черепанов Віктор Вікторович, Онбиш Андрій Леонідович
Досвід організаційного забезпечення охорони здоров'я населення на місцевому рівні у Німеччині …… 289

СЕКЦІЯ 10. ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Валов Олег Володимирович
Інтегроване просторове планування територій територіальних громад у воєнний та післявоєнний періоди …… 291
Лозинська Тамара Миколаївна
Просторове планування в територіальних громадах як складова і основа стратегічного планування …… 294

Тамара Миколаївна Лозинська,
доктор наук з державного управління, професор,
завідувач кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна

ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ЯК СКЛАДОВА І ОСНОВА СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

В останні декілька років тема просторового планування в місцевому самоврядуванні набула великої популярності, заміщуючи собою навіть питання стратегічного планування. Така увага обумовлена, насамперед, існуючою нераціональністю та недалекоглядністю використання території окремих населених пунктів, територіальних громад і регіонів. Ще одним важливим чинником, який змушує змінювати підходи до просторового планування і планування використання територій громад (а це не однозначні поняття: «*…простір і територія пов'язані, але не ідентичні поняття: простір має більш загальний, абстрактний сенс, в той час як територія є його «підпоняттям*» [1, с. 7]) є впровадження в управлінсько-планувальну діяльність концепції сталого розвитку [2]. На жаль, самостійність політики України щодо просторового планування після розпаду Радянського Союзу супроводжувалася такими негативними явищами, як стихійна житлова забудова, самозахоплення земель, які згодом вдавалося легалізувати, вирубка зелених насаджень тощо.

Тож актуалізація питань просторового планування ґрунтується на об'єктивних процесах землекористування і містобудування, однак слід розуміти, що рішення у сфері просторового планування мають ухвалюватися згідно критерію економічної, а не політичної доцільності. Зростання ризиків популізму щодо просторового планування зараз складає пряму загрозу національній безпеці, а отже, розроблення комплексного плану просторового розвитку території територіальної громади [3] має бути виваженим, відкритим і аполітичним процесом. Варто дослухатися до висновку авторів навчального посібника «Територіально-просторове планування землекористування» про те, що «…сучасна система територіального планування в Україні склалася під впливом ряду факторів і на сьогодні об'єднує досвід радянського, пострадянського планування і деякі елементи європейських практик» [1, с. 13], а це означало швидкий розпад системи соціалістичного планування і повернення до архетипу приватного інтересу [4], спрямованого на максимізацію доходів. Можна за один день змінити правила, але людська поведінка не змінюється століттями і перед сучасними керівниками стоять ті ж самі завдання раціонального використання ресурсів, але в іншій системі виробничих відносин, за іншого розвитку продуктивних сил і з іншими технологічними можливостями.

Порівняємо завдання планування містобудування майже 40-річної давнини із основною метою державного регулювання містобудівної діяльності, визначеної сучасним законом «Про регулювання містобудівної діяльності», які різняться в принципах, але ідентичні в цілепокладанні:

1) забезпечити «…докорінне поліпшення містобудування, створення міст, селищ і сіл з раціональним плануванням виробничих зон та житлових районів, розвинутими системами громадського обслуговування, транспорту й інженерного обладнання, що повністю задовольняють соціальні потреби населення» [5];

2) законом встановлюються правові та організаційні основи містобудівної діяльності, що спрямовуються на забезпечення сталого розвитку територій з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів [3].

Принципово новим у сучасній регуляторній діяльності держави щодо містобудування у контексті просторового розвитку є декларація намірів урахувати інтереси держави з інтересами інших заінтересованих сторін: окремих громадян і суспільства в цілому.

Однак спрямованість просторового планування не змінюється – для територіальної громади комплексний план розробляється з метою забезпечення її сталого розвитку, тобто збалансування економічних, соціальних і екологічних цілей. Закон України «Про регулювання містобудівної діяльності», де вперше згадується про комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, був прийнятий у 2011 р., більше 10 років тому, але лише із прийняттям у 2020 р. Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель» [6] просторове планування набуває стратегічного значення і стає частиною або основою стратегічного планування в територіальних громадах. Та все ж і до сьогодні розроблення Комплексних планів просторового розвитку територій громад є складною проблемою, оскільки місцеві ради, особливо сільські, таку роботу до здійснення відповідних законодавчих змін не проводили. Територіальні громади Полтавської області лише приступають до розроблення комплексних планів просторового розвитку (у Лохвицькій, Оржицькій, Терешківській ТГ та інш. процес створення комплексного плану перебуває на різних організаційних стадіях). Така тривала пролонгація процедур просторового планування обумовлювалася рядом причин: нерозумінням з боку голів необхідності розроблення такого документу, нестачею коштів, тривалістю термінів розроблення комплексного плану, невизначеністю його місця в системі документів стратегічного характеру, а потім розгортанням повномасштабної війни з Росією.

Зараз сільські, селищні та міські голови під тиском обставин усе більше усвідомлюють необхідність виконання відповідних планувальних робіт. Такими обставинами, зокрема, стали:

– встановлення законодавцем вимоги про блокування з 2025 р. можливості відводити земельні ділянки, змінювати їх цільове призначення, отримувати дозволи на будівництво споруд усіх категорій (зокрема реставрацію, реконструкцію, капітальний ремонт), від житлових до промислових об’єктів за відсутності у громаді Комплексного плану просторового розвитку;

– висока ймовірність відмов у наданні грантової підтримки територіальним громадам з боку іноземних держав у разі відсутності в них комплексних планів просторового розвитку;

– передбачувана необхідність розширення меж окремих населених пунктів, які входять до складу громаду;

– висока мотивація до спрощення управління комунальною власністю та підвищення прозорості управлінських процедур на основі використання електронних інструментів, таких як єдиний електронний геопортал, що вимагає наявності відповідної планової документації;

– вимога щодо розроблення у складі комплексного плану інженерно-технічних заходів цивільного захисту населення в мирний час та в умовах форс-мажорних обставин, яка є актуальною для модернізації об'єктів критичної інфраструктури, належного функціонування поліцейських станцій, осучаснення ДСНС та військових підрозділів;

– поступове усвідомлення службовцями і посадовими особами органів місцевого самоврядування відповідальності за розвиток економічного потенціалу громад, який не можливий без проведення інвентаризації наявних природних ресурсів: земельних, водних, лісових, а також чіткого визначення їх меж і права власності.

Підтримка з боку Європейського Союзу демократизації публічного управління в Україні і зменшення корупційних ризиків при використанні бюджетних коштів обумовлювала висування вимоги до реципієнтів міжнародної технічної допомоги мати у наявності громад Комплексних планів просторового розвитку і Стратегічних планів розвитку громад. До речі, під цю вимогу громади могли брати участь у конкурсах на отримання фінансування планувальних робіт, і в 2021 р. єдина в Полтавській області громада – Лохвицька міська територіальна громада, – отримала ґрантові цільові кошти (більше 2 млн грн) на розроблення Комплексного плану [7].

Законодавство щодо просторового планування не лише сприяє розв'язанню накопичених проблем містобудування, а й викликає появу нових труднощів, обумовлених організаційним ускладненням місцевого самоврядування. Так, А. Ткачук звертає увагу на законодавчу вимогу щодо створення у виконавчих комітетах місцевих рад первинного рівня органу з питань містобудування та архітектури, однак зробити це, на його думку, буде майже не можливо, адже у більшості сільських та селищних рад немає архітектора і швидко знайти підходящі кадри не вдасться [8]. Та попри це, стає зрозуміло, що без наявності комплексного плану унеможливлюється складання якісного стратегічного плану розвитку громади, оскільки досягнення та навіть формулювання стратегічних цілей має спиратися на об'єктивні можливості громад спланувати раціональне використання простору.

Список використаних джерел:

1. Третяк А.М., Третяк В.М., Прядка Т.М., Третяк Н.А. Територіально-просторове планування землекористування : навчальний посібник / за заг. ред. професора А.М. Третяка. Біла Церква : «ТОВ «Білоцерківдрук», 2022. 168 с.

2. Про Концепцію сталого розвитку України : проєкт Закону від 25.04.2001 № 3234. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?skl=4&pf3516=3234 (дата звернення 15.11.2023).

3. Про регулювання містобудівної діяльності : Закон України від 17.02.2011 № 3038-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/3038-17 (дата звернення 15.11.2023).

4. Lozynska T. Archetypes and in the Formation of Rural Neo-Societies: Conclusions for the State Policy of Rural Development. *Український соціум.* 2021. № 1 (76). С. 69-76. URL: http://surl.li/bfkqi (дата звернення 15.11.2023).

5. Про організацію виконання постанови ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР від 19 вересня 1987 р. № 1058 «Про дальший розвиток радянської архітектури і містобудування» : Постанова Центрального комітету компартії України і Ради Міністрів Української РСР від 27.10.1987 р. № 347. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/157779___157779 (дата звернення 15.11.2023).

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо планування використання земель : Закон України від 17.06.2020 № 711-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/711-20 (дата звернення 15.11.2023).

7. Офіційний сайт Лохвицької міської територіальної громади. URL: https://lmr.gov.ua/news/1679486720/ (дата звернення 15.11.2023).

8. Ткачук А. Просторове планування сільських територій: законодавче забезпечення. URL: http://despro.org.ua/news/experts/detail.php?ID=1285 (дата звернення 15.11.2023).